

Кормишкін Ю. А.
Канд. екон. наук,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

СТРИМУЮЧІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ЕКОБЕЗПЕЧНОЇ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Визначенні основні елементи інфраструктури екобезпечної аграрної продукції та окреслено стримуючі фактори її розвитку.

Ключові слова: екобезпечна продукція, інфраструктура, розвиток, фактори

Запровадження ефективного виробництва аграрної екобезпечної аграрної продукції в ринкових умовах вимагає вирішення цілої низки завдань, пов'язаних із особливостями безпосередньо процесу виробництва такої продукції, а також виокремленням у самостійний сегмент ринку та формуванням оптимальних каналів для її збуту. В інфраструктурному аспекті екобезпечна продукція вирізняється необхідністю її особливого позиціонування на ринку, а також встановлення індикативних цін на таку продукцію. В ринкових умовах визначальною складовою інфраструктури екопродукції аграрних підприємств є маркетингова складова інфраструктури. До неї належать оптові продовольчі ринки, біржі, агроторгові доми, обслуговуючі кооперативи, виставки, ярмарки, аукціони, тендери, заготівельні пункти, супермаркети та фірмові магазини [2].

Однією з найгостріших проблем в Україні досі є формування цивілізованих прозорих каналів просування сільськогосподарської продукції від виробника до кінцевого споживача на вигідних для всіх учасників процесу умовах. Неоднозначною та непрозорою є державна участь у розбудові оптових ринків сільськогосподарської продукції зважаючи на те, що більшість із них за організаційно-правовою формою є товариствами з обмеженою відповідальністю, що не передбачає підконтрольності ні громаді, ні контрольно-ревізійним органам. Функціонування таких ринків є недостатньо ефективним, тому й не відбувається очікуваного зниження цін на продовольчому ринку України. Крім того, проблемами створення мережі

оптових ринків сільськогосподарської продукції є висока вартість землі для розміщення таких ринків, необхідність значних обсягів інвестицій і тривалий строк їх окупності, а також бюрократичні перепони при започаткуванні бізнесу [1].

Наступним стримуючим фактором для ефективного функціонування аграрного ринку є низький рівень розвитку біржової діяльності. Діючі аграрні біржі не виконують своїх функцій щодо встановлення індикативних цін та формування більш конкурентоспроможних оптових партій продукції, недостатньо використовують фінансові інструменти для страхування цін та укладання угод на форвардних умовах. Тому товаропотік аграрної продукції через біржі залишається незначним та не перевищує впродовж останніх років 2-3 % від загального обсягу продаж. Щодо екопродукції, то торгівля ними на біржах не відбувається взагалі [2].

Проблемним для України елементом ринкової інфраструктури є агроторгові доми. Одним із важливих завдань торгових домів – формування лотів сільськогосподарської продукції для подальшої її реалізації великими партіями. Щодо агроторгових домів, які запроваджувались для раціоналізації каналів просування екопродукції від товаровиробників до споживачів, то поле їх діяльності сьогодні обмежується у переважній більшості дрібнооптовим посередництвом. Зважаючи на сучасний стан розвитку законодавства, що визначає правове становище агроторгових домів, можна стверджувати про певні проблеми у цьому секторі аграрного ринку.

Потенціал сільськогосподарської кооперації в Україні залишається нереалізованим в основному внаслідок низького рівня державної підтримки розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації, подвійного оподаткування обслуговуючих кооперативів, недостатньої поінформованості сільськогосподарських товаровиробників про їхнє значення для забезпечення ефективності виробництва [3]. Слабкі темпи кооперації на селі призвели до формування багаторівневих тіньових каналів збуту дрібних партій товару. Як наслідок – необґрунтовано занижена первинна ціна продажу для аграріїв та

завищена ціна для кінцевого споживача. Така практика веде до зниження конкурентоспроможності екопродукції та збитковості її виробництва. Особливо це стосується господарств населення, що недоотримують прибуток через неспроможність сформувати оптові партії товару належної якості, а також через обмежені можливості первинної обробки та зберігання зібраного врожаю.

Сповільнюючим елементом ринкової інфраструктури екобезпечної аграрної продукції є проведення міжнародних виставок та ярмарок, основними умовами яких є представлення нових товарів, послуг та досвіду, розвитку ділових контактів, формування попиту та стимулювання збуту різного роду продукції тощо. Варто зазначити, що висока вартість організації та участі, порівняно рідка періодичність та недостатньо широкий регіональний охоплення представників груп цільового впливу здійснюють негативний вплив на розвиток цих елементів ринкової інфраструктури екобезпечної продукції в Україні.

Отже, розвинена інфраструктура створює умови для своєчасної адаптації аграрного сектора регіону до змін навколишнього середовища, подальших ринкових трансформацій тощо. Поряд з цим, вона сприяє створенню і функціонуванню аграрного підприємницького сектора в умовах ринкової економіки та формує конкретну організаційно-економічне середовище для стимулювання вирощування екобезпечної аграрної продукції

Список використаних джерел:

1. Першочергові заходи щодо розвитку інфраструктури аграрного ринку в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1086>
2. Олійник О.Р. Інфраструктура ринку екобезпечної аграрної продукції: досвід Європи та українські перспективи / Олійник О.Р // Інноваційна економіка. – 2013. – № 8. – С. 174-178. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_8_38

Y. Kormishkin. Contributing factors of infrastructure of the economic agricultural production market.

Summary

The main elements of the infrastructure of ecological agricultural products are defined and the deterrent factors of its development are outlined.

Key words: environmentally friendly products, infrastructure, development, factors.